

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Henčekovej a členiek senátu JUDr. Eleny Kováčovej a JUDr. Soni Langovej, v právnej veci navrhovateľky: **R. E. B.**, aktuálne miesto pobytu je neznáme, *zastúpená opatrovníčkou R. M. a advokátom M. Š.*, proti odporcovi: **MV SR, MÚ**, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia odporcu č. MU-5-7/PO-Ž/2006 zo dňa 1. marca 2006, konajúc o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č.k. 10 Sz 27/2006-38 zo dňa 4. apríla 2007, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 4. apríla 2007, č.k. 10 Sz 27/2006-38 **p o t v r d z u j e .**

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave potvrdil rozhodnutie odporcu č. MU-5-7/PO-Ž/2006 zo dňa 1. marca 2006, ktorým odporca navrhovateľke neudelil azyl na území Slovenskej republiky podľa ustanovenia § 13 ods. 3 zákona č. 480/2002 Z.z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v čase vydania rozhodnutia (ďalej len zákon o azyle) a súčasne rozhodol, že sa na navrhovateľku nevzťahuje zákaz vyhostenia alebo vrátenia podľa ustanovenia § 47 zákona o azyle. Súd prvého stupňa uviedol, že skutočným dôvodom odchodu navrhovateľky z Čechenska boli ekonomické dôvody a dôvody, ktoré uvádzala aj situácia v tejto republike nie sú dôvodmi pre udelenie azylu. Z obsahu zápisníc zo dňa 31. decembra 2005 a 1. januára 2006 vyplýva, že navrhovateľka vycestovala z Čechenska (18. decembra 2005) z dôvodu zlej ekonomickej situácie a obavy o život, lebo v Čechensku je vojna. Uviedla tiež, že naposledy žila s matkou v Groznom, mala dieťa, ktoré vo veku 6 mesiacov zomrelo. O azyl požiadala z ekonomických a humánnych dôvodov a z obavy o svoj život. Stalo sa tak za prítomnosti tlmočníkov. Ďalej uviedla, že v roku 2003 zomrel jej manžel, v roku 2004 porodila. V roku 2001 k nim prišli ľudia v maskách, ktorí sa pýtali, kde je jej manžel a kde sú bojovníci; to sa malo opakovať až do jej odchodu z krajiny. Vzdala sa

práva oboznámiť sa s obsahom spisového materiálu. Dňa 10. marca 2006 jej bolo doručené a pretlmočené napadnuté rozhodnutie odporcu.

K námietke tlmočenia, neúplnosti zápisnice a nemožnosti oboznámiť sa s obsahom spisu krajský súd uviedol, že zo zápisníc z podania vysvetlení, z vyhlásenia, ktorým navrhovateľka požiadala o azyl, zo zápisnice z pohovoru u odporcu a z prehlásenia pri doručení rozhodnutia navrhovateľke vyplýva, že pri týchto úkonoch boli prítomní tlmočníci a tieto zápisnice sa obsahovo zhodujú. Ak by pri ich spisovaní nastal problém s prekladom, zápisnice by sa museli obsahovo líšiť, čo sa však nestalo. Zo zápisnice z pohovoru u odporcu tiež vyplynulo, že navrhovateľka bola riadne poučená o možnosti oboznámiť sa s obsahom spisu, sama však toto svoje právo nevyužila. Navrhovateľke bolo napadnuté rozhodnutie odporcu riadne pretlmočené. Na základe týchto skutočností súd prvého stupňa považoval navrhovateľkine námietky za účelové.

Obdobný záver súd prvého stupňa prijal aj pri námietke týkajúcej sa nedostatočného zistenia skutkového stavu veci – vo vzťahu k smrti navrhovateľkinho dieťaťa. Prvostupňový súd uviedol, že z obsahu všetkých zápisníc vyplýva, že navrhovateľka sa v rámci jednotlivých pohovorov iba zmienila o svojom osobnom stave, ale ani na jednom mieste neuviedla dôvod, či bližší dátum smrti svojho otca, manžela a dieťaťa. Nikde neuviedla, žeby dôvodom jej odchodu z Čechenska bola smrť otca, manžela alebo dieťaťa.

V otázke zákazu vyhostenia alebo vrátenia do krajiny pôvodu podľa ustanovenia § 47 zákona o azyle sa krajský súd stotožnil s názorom odporcu, že v prípade navrhovateľky neexistujú skutočnosti, ktoré by viedli k aplikácii tohto ustanovenia. Súd v tejto časti doplnil dokazovanie o správu o Rusku – Čechensku, podľa ktorej má navrhovateľka možnosť interne sa presídlieť v rámci Ruskej federácie; neexistuje u nej bezpečnostné riziko návratu.

Proti tomuto rozsudku podala navrhovateľka, prostredníctvom svojho právneho zástupcu odvolanie, v ktorom navrhla napadnutý rozsudok krajského súdu zmeniť a rozhodnutie odporcu zrušiť a vec vrátiť odporcovi na ďalšie konanie. Odvolanie odôvodnila tým, že krajský súd neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. c/, písm. d/ a písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku). Navrhovateľka v konaní pred súdom prvého stupňa navrhla dôkazy vypočutím osôb uskutočňujúcich tlmočenie, súd však navrhnuté dôkazy nevykonal a svoje konanie neodôvodnil. Zdôraznila, že základom rozhodnutia o neudelení azylu boli výpovede navrhovateľky, pri ktorých nebol prítomný tlmočník. Navrhovateľka navyše nemohla napadnúť tlmočenie pri jednotlivých úkonoch, keďže pri sporných úkonoch nebol nik, kto by jej výhradám mohol porozumieť a riadne ich pretlmočiť. Navrhovateľka sa svojho práva oboznámiť sa so spisovým materiálom pred vydaním rozhodnutia nikdy nevzdala a nemohla ani vedieť, kedy sú pripravené všetky podklady k rozhodnutiu, a preto bez výzvy na oboznámenie sa s podkladmi rozhodnutia nemohla svoje právo využiť.

Navrhovateľka v odvolaní poukázala na ustanovenie § 3 ods. 4 Správneho poriadku. Odporcovi muselo byť z jej odpovedí zrejmé, že jej manžel zomrel (body 18 a 39 dotazníka) a že mala dieťa (bod 39 dotazníka). V dotazníku však nie sú žiadne otázky, ktoré by sa týkali dôvodov a okolností úmrtia manžela. Odporca ani nezisťoval, čo sa stalo s jej dieťaťom. Jej dieťa zomrelo po jednej z „návštev“ ľudí v maskách. Počas jednej z týchto návštev bola navrhovateľka zbitá tak, že upadla do bezvedomia, z ktorého sa prebrala až na druhý deň. Dieťa bolo úplne podchladené, jej sa ho už nepodarilo zachrániť a na druhý deň zomrelo. Toto všetko navrhovateľka uviedla pri vyplňaní dotazníka dňa 8. februára 2006, ale v dotazníku sa to nenachádza. Poukázala tiež na to, že mladá žena v Čečensku vychovávaná podľa tradičných moslimských tradícií v skutočnosti nemá prečo vedieť, kde je kino, cirkus, plaváreň, či divadlo. Z položených otázok teda nemožno vyvodzovať jej nedôveryhodnosť.

Odporca vo svojom vyjadrení navrhol napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdiť. Uviedol, že právny zástupca navrhovateľky v odvolaní neuviedol žiadne skutočnosti, ktoré by mali mať vplyv na zmenu posudzovaného rozhodnutia a jeho tvrdenia zostávajú nepodložené. Navrhovateľka nepopisovala svoje problémy tak dramaticky ako sa o to snaží jej právny zástupca v opravnom prostriedku. Keby bola v skutočnosti vystavená v krajine pôvodu takým problémom, aké popisuje jej právny zástupca, zmienila by sa o tom už počas ústneho konania, keď k tomu mala dostatočnú príležitosť. Odporca sa stotožnil s právnym záverom súdu prvého stupňa, že navrhovateľka nebola prenasledovaná z dôvodov uvedených v ustanovení § 8 ods. 1 zákona o azyle.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) preskúmal napadnuté rozhodnutie krajského súdu v medziach odvolacích dôvodov (§ 212 Občianskeho súdneho poriadku) ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľky nemožno priznať úspech. Rozhodol na odvolacom pojednávaní dňa 19. februára 2008 rozsudkom, ktorý verejne vyhlásil (§ 214 ods. 1, § 156 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku).

Konanie o udelenie azylu na území Slovenskej republiky je upravené v zákone o azyle a subsidiárne v zákone č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (Správny poriadok) v znení neskorších predpisov. Udelenie azylu na území Slovenskej republiky je spojené so splnením podmienok taxatívne uvedených v ustanovení § 8 zákona o azyle, t.j. v prípade žiadateľa o azyl musia byť preukázané opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu, a prenasledovanie za uplatňovanie politických práv a slobôd. V citovanom ustanovení ide o zákonné vyjadrenie ústavnej garancie poskytovania azylu cudzincom prenasledovaným za uplatňovanie politických práv a slobôd (čl. 53 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky).

Najvyšší súd Slovenskej republiky z obsahu súdneho spisu, ktorého súčasťou je aj administratívny spis odporcu, zistil, že navrhovateľka požiadala o azyl na území Slovenskej republiky dňa 31. decembra 2005. Svoju žiadosť odôvodnila zlou ekonomickou situáciou v Čečensku a obavami o svoj život v dôsledku prebiehajúcej vojny v Čečensku. Jej manžel zomrel v roku 2003, v roku 2004 porodila dieťa. V roku 2001 k nej prišli ľudia v maskách a pýtali sa, kde je jej otec, manžel a bojovníci. Chodili

takmer každý deň až do jej odchodu z Čechenska. O smrti dieťaťa počas pohovoru nehovorila. Vzdala sa práva oboznámiť sa so spisovým materiálom; uviedla, že tlmočníčke dobre rozumela (zápisnica pred spísaním dotazníka so žiadateľom o udelenie azylu č. MU-5-3/PO-Ž/2006 zo dňa 8. februára 2006).

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa nestotožnil s námietkou navrhovateľky, že sa nemohla oboznámiť s obsahom spisového materiálu, čo malo viesť k porušeniu ustanovenia § 33 ods. 2 Správneho poriadku zo strany odporcu. Navrhovateľka sa svojho práva oboznámiť sa so spisovým materiálom vzdala (zápisnica pred spísaním dotazníka so žiadateľom o udelenie azylu č. MU-5-3/PO-Ž/2006 zo dňa 08.02.2006). Okrem toho do administratívneho spisu nahliadala B. M. (plnomocenstvo jej bolo udelené navrhovateľkou dňa 15. marca 2006 práve na tento účel – nahliadnutie do spisu), ktorá nemala žiadne pripomienky k obsahu administratívneho spisu, vykonanému dokazovaniu ani tlmočeniu.

K otázke tlmočenia Najvyšší súd Slovenskej republiky uvádza, že na pohovore s navrhovateľkou v konaní pred odporcom bola prítomná tlmočníčka Mgr. M. G., ktorá dňa 8. februára 2006 zložila sľub tlmočníka podľa ustanovenia § 5 ods. 6 zákona č. 382/2004 Z.z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 93/2006 Z.z. Najvyšší súd Slovenskej republiky sa v tejto otázke stotožnil s názorom Krajského súdu v Bratislave, podľa ktorého pri jednotlivých úkonoch boli prítomní tlmočníci a zápisnice sa obsahovo zhodujú. Ak by pri ich spisovaní nastal problém s prekladom, zápisnice by sa museli obsahovo líšiť, čo sa však nestalo.

Navrhovateľka tiež v odvolaní namietala, že mladá žena v Čechensku vychovávaná podľa tradičných moslimských tradícií v skutočnosti nemá prečo vedieť, kde je kino, cirkus, plaváreň, či divadlo (tieto otázky jej kládol odporca počas pohovoru). Odvolací súd pripustil, že nie každý obyvateľ Grozného musí mať vedomosť o tom, kde sa nachádza cirkus, či plaváreň, no medzi otázkami týkajúcimi sa Grozného boli aj tie, či cez mesto preteká rieka, názvy rajónov. Aj na tieto otázky navrhovateľka odpovedala: „neviem“.

Ak navrhovateľka v priebehu správneho konania ani konania súdneho neuviedla, že by bola v krajine pôvodu (Ruská federácia) prenasledovaná z dôvodov taxatívne uvedených v ustanovení § 8 zákona o azyle, a naopak konštantne tvrdila, že sa obáva o svoj život pre zlú ekonomickú a rodinnú situáciu, nie je možné v jej prípade aplikovať ustanovenie § 8 a udeliť jej azyl na území Slovenskej republiky.

K otázke zákazu vyhostenia alebo vrátenia do krajiny pôvodu podľa ustanovenia § 47 zákona o azyle odvolací súd nezistil dôvody, pre ktoré by bolo možné aplikovať ustanovenie § 47 zákona o azyle. Súvisí s tým aj otázka vnútorného presídlenia. Zo zistení v predmetnej právnej veci vyplýva, že vnútorné presídlenie v rámci Ruskej federácie je upravené v zákone o nútenej migrácii z roku 1993. Ustanovenie § 1 tohto zákona definuje núteného migranta ako štátneho občana Ruskej federácie, ktorý bol prinútený alebo mal úmysel opustiť miesto svojho trvalého pobytu v Ruskej federácii alebo v inom štáte v dôsledku násilností alebo prenasledovania jeho alebo členov jeho rodiny z dôvodu rasy, národnosti, vierovyznania, jazyka, príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo zastávania politických názorov, a práve preto sú porušované jeho ľudské

práva. Za núteného migranta sa považuje aj štátny občan bývalého ZSSR, ktorý žil na území republiky, ktorá bola súčasťou ZSSR, a prišiel na územie Ruskej federácie z už spomínaných dôvodov a získal štátne občianstvo Ruskej federácie. Získanie postavenia núteného migranta je potrebné pre získanie rôznych výhod, napr. Pomoc pri zabezpečení ubytovania, získaní práce a pôžičky. Navyše, odvolací súd zo servera Russia Today zistil, že v Groznom sa ekonomická a sociálna situácia zlepšuje: v priebehu roka 2007 bolo zrekonštruovaných takmer tisíc bytových jednotiek, dvadsať škôl, štyri nemocnice. Bolo opravených 200 km ciest a 14 mostov. Čečenci, ktorí žili v zahraničí, sa teraz vracajú domov (správa z 1.decembra 2007; <http://russiatoday.ru/election/news/17851>).

Na základe uvedených skutočností Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že Krajský súd v Bratislave správne vyhodnotil skutkový stav a správne aplikoval príslušné ustanovenia zákona o azyle a Občianskeho súdneho poriadku. Preto napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 4.apríla 2007 č.k. 10 Saz 27/2006-38 ako vecne správny potvrdil (§ 219 Občianskeho súdneho poriadku).

O náhrade trov konania rozhodol podľa ustanovenia § 224 ods. 1 v spojení s § 250k Občianskeho súdneho poriadku a účastníkom ich náhradu nepriznal (navrhovateľka nemala v konaní úspech a odporcovi trovy konania nevznikli).

P o u č e n i e: Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave dňa 19. februára 2008

JUDr. Jana H e n č e k o v á, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Nikoleta Adamovičová